

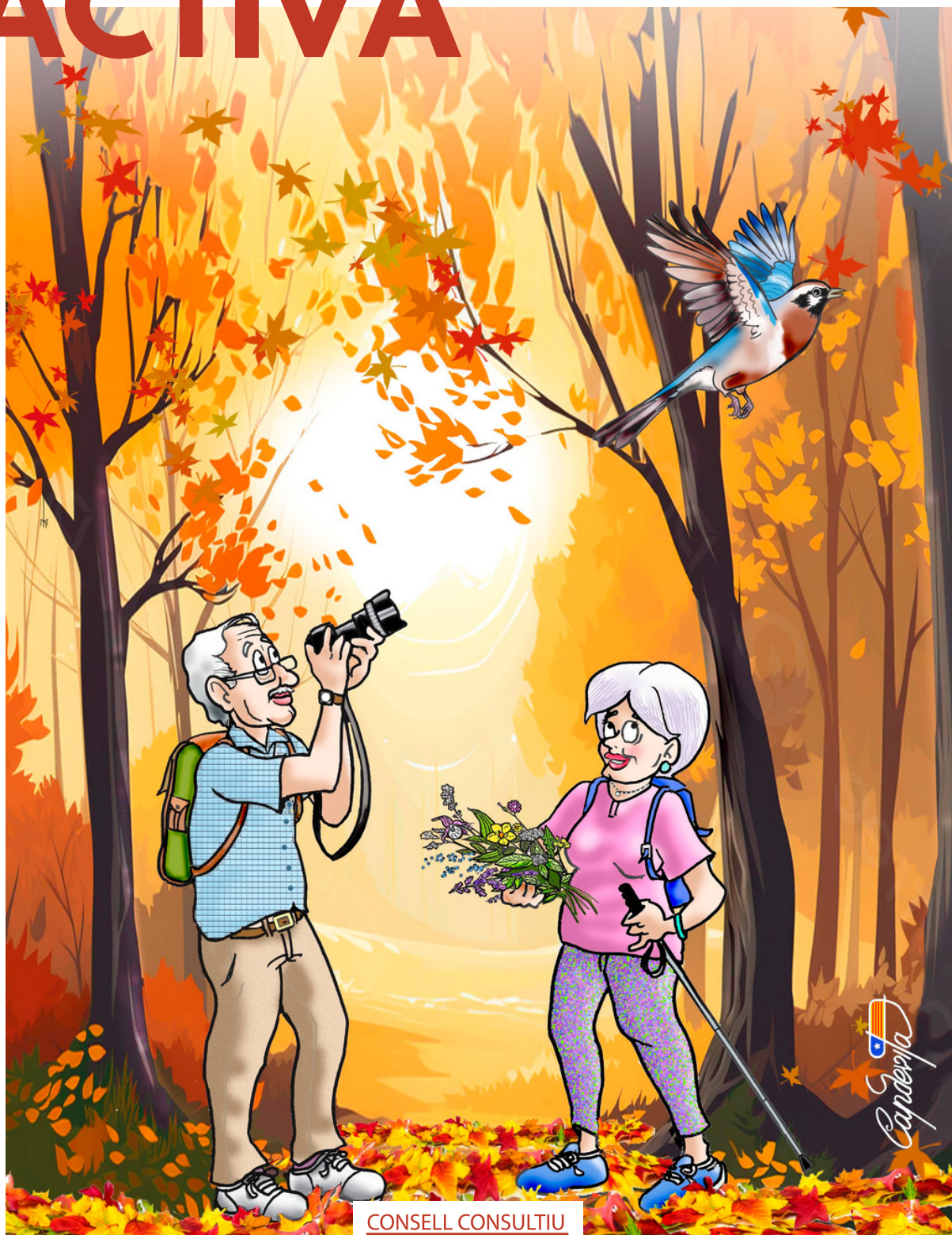
GENT GRAN ACTIVA

Osona
Acció Social

Consell
Comarcal
d'Osona

La revista del
Consell Consultiu
de la Gent Gran
d'Osona

Desembre 2024. Número 03

CONSELL CONSULTIU
GENT GRAN D'OSONA

GENT GRAN ACTIVA

La revista del
Consell Consultiu
de la Gent Gran
d'Osona

Edita: Osona Acció Social

Coordinació: Comissió Permanent del
Consell Consultiu de la Gent Gran d'Osona

Redacció: Concepció Espadamala i Marta
Tàpia

Disseny i maquetació: Álvaro Morente

Fotografia de portada: Lluís Capdevila

*La redacció no es fa responsable de les
opinions dels seus col·laboradors.*

Osona Acció Social

Edifici el Sucre - Plaça 1 d'Octubre, s/n, 3a
planta

08500 Vic (Barcelona)

93 171 00 73 / 93 883 41 14

info@cssosona.cat

www.osonaacciosocial.cat

CONSELL CONSULTIU
GENT GRAN D'OSONA

Osona
Acció Social

Consell
Comarcal
d'Osona

ÍNDEX

3 · Editorial

4 · El Consell Consultiu de la Gent Gran i
membres de la Comissió Permanent

5 · Activitats: III Trobada de Rummikub

6 · Activitats: VI Campionat de Billar

7 · Activitats: VI Campionat de Petanca

8 · VI Trobada comarcal d'entitats

10 · 'Pagarem per escoltar el silenci',
de Bosco Garcia

12 · 'Quan anàvem amb colla',
de Jaume Font

14 · 'Els veterans: ànima i cos dels
cercles carlistes (1890-1936)',
de Joan Torrents Juncà

15 · 'L'estany', *de Laura Autonell*

16 · 'Els tatuatges de l'ànima',
de Carme Muntada

17 · Entrevista a *Antoni Anglada*

19 · Entitats del CCGGO

20 · Contraportada: 'Els sèniors, també!'
de Mercè Puntí

El pantà de Sau

Foto: Josep Maria Costa. Abril del 2024

EDITORIAL

LA REVISTA DEL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN: UNA APOSTA CONSOLIDADA

És un plaer presentar-vos aquesta nova edició de la revista del Consell Consultiu de la Gent Gran d'Osona (CCGGO), una iniciativa que, amb el temps, s'ha consolidat com un projecte de referència. Amb aquesta publicació, reforcem la importància de visibilitzar el paper actiu de les persones grans i reconèixer la seva contribució essencial a la societat. Enguany, a més, la revista ha estrenat un nou disseny que ens permet identificar-ne clarament la imatge i reforçar-ne la presència.

Vull destacar que aquesta revista i les accions del CCGGO van molt més enllà de la gent gran. Les persones grans són membres actius de la societat i, com la resta, també es veuen afectades per situacions de vulnerabilitat, com l'exclusió

social o la desigualtat de gènere. Per això, el treball que fem des d'Osona Acció Social, en col·laboració amb el Consell Consultiu, s'alinea amb la necessitat d'integrar aquestes realitats en la nostra acció.

Us convido a llegir cada pàgina amb l'atenció i l'afecte amb què s'ha fet. Cada article, cada aportació, és el resultat d'un treball conjunt que vol celebrar l'envelliment actiu i la capacitat de la gent gran d'Osona i del Lluçanès per continuar contribuint de manera significativa a la nostra societat. Gaudiu de la lectura!

Victòria Terricabras

Presidenta del CCGGO i
d'Osona Acció Social

QUÈ ÉS EL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN D'OSONA?

El Consell Consultiu de la Gent Gran d'Osona (CCGGO) és un òrgan de participació de les persones grans de la comarca. Adscrit a Osona Acció Social, el formen representants de les associacions i persones a títol individual, moltes de les quals estan vinculades a casals. Els seus objectius són: impulsar programes i accions de dinamització que promoguin la

participació de les persones grans; promoure les relacions entre les institucions i les entitats de la comarca amb la finalitat de detectar les necessitats de les persones grans; participar en el Consell de la Gent Gran de Catalunya i defensar els drets del col·lectiu. Totes les comarques de Catalunya tenen un Consell Consultiu propi.

Membres de la Comissió Permanent

La Comissió Permanent (CP) està presidida per la Presidència d'Osona Acció Social, i en formen part una vicepresidència i set vocals. A part, es compta amb el suport d'una tècnica. Els membres de la CP es renoven cada quatre anys. Durant aquest any, han format part de la CP les següents persones:

Viqui Terricabras
Presidenta del CCGGO i
d'Osona Acció Social

Assumpta Riera
Vicepresidenta del
CCGGO. Casal del
Jubilat de l'Esquirol

Marta Tàpia
Secretària i tècnica
d'Osona Acció Social

Fina Capdevila
Vocal. Casal de Sant
Pere de Torelló

Montse Callis
Vocal. Casal de la Plaça -
ASVAT de Manlleu

Araceli Garcia
Vocal. Càritas Taradell,
Osona Contra el Càncer i
Casal de Taradell

Concepció Espadamala
Vocal. Casal Font Noguera
de Sant Julià de Vilatorrada

Mª Àngels Clotet
Vocal. Casal de la Gent
Gran de la Torre d'Oristà

Felip Zapater
Vocal. Casal de Calldetenes i
Penya Barcelonista de la Plana
de Vic

Antoni Higuero
Vocal. Amics de la
Carambola i Casal Cívic
Mossèn Guiteras de Vic

Mª Rosa Parareda
Vocal. Associació de Jubilats i
Pensionistes d'Osona - Casal
La Rambla de Vic

LA 3ª TROBADA COMARCAL DE RUMMICUB SE CELEBRA AMB ÈXIT DE PARTICIPACIÓ

El passat 10 de juny es va organitzar a Taradell la 3a Trobada Comarcal de Rummicub, organitzada pel Consell Consultiu de la Gent Gran d'Osona.

Aquest any 2024 es van inscriure unes 80 persones participants i 8 àrbitres. Com en l'edició anterior, es va fer al Casal de la Gent Gran de Taradell. A mesura que arribaven les persones participants se'ls donava un número a cadascuna. Es va fer un esmorzar conjunt i a continuació el sorteig per a l'assignació de taules de totes les persones jugadores. A les 10 en punt es va començar la primera ronda. Després de jugar les tres primeres rondes, a les 13 es va fer una parada per anar a dinar al restaurant de Can Costa i Font de Taradell i a les 15 es van reprendre les partides finals, la quarta i última ronda. Finalment, a les 17 es va fer el repartiment de premis.

Aquest any les guanyadores van ser: la Carme Xica, del Casal de la Rambla de Vic (1a classificada); l'Assumpta Tió, del Casal de Santa Eulàlia de Riuprimer (2a classificada), i la Dolors Caselles, del Casal Guiteras de Vic (3a classificada).

Va ser una jornada lúdica amb bons moments viscuts i amb ganes de pensar en la trobada de l'any que ve.

Felip Zapater
Calldetenes

Primeres posicions

1 CARME XICA	6 ANNA CASAS
2 ASSUMPTA TIÓ	7 LLUÍS FARRÉS
3 DOLORS CASELLES	8 TERESA BIGAS
4 GLÒRIA CAROL	9 DOLORS COSTA
5 TERESA RAMISA	10 ANNA MALÉ

L'EQUIP DE RODA I LES MASIES GUANYA LA FINAL DEL 6è CAMPIONAT COMARCAL DE BILLAR DEL CCGGO

El diumenge 16 de juny va finalitzar el VI Campionat Comarcal de Billar del Consell Consultiu de la Gent Gran d'Osona (CCGGO). La semifinal es va disputar el dissabte i la final el diumenge al Casal Cívic i Comunitari de Torelló. Els equips guanyadors van ser Roda - Masies (primer classificat), Sant Quirze de Besora (segon classificat), Sant Julià de Vilatorrada i Casal Cívic Guiteras de Vic (tercers classificats). Victòria Terricabras, presidenta del CCGGO i d'Osona Acció Social, juntament amb David Sánchez, regidor d'Urbanisme, Manteniment i Infraestructures de l'Ajuntament de Torelló, van fer l'entrega de premis. L'equip guanyador va comptar amb el suport de l'alcalde de Roda de Ter, Toni Mas, i la regidora d'esports i salut, Iolanda Tristanchó.

El campionat va començar el mes d'abril de 2024, després d'una reunió amb totes les entitats interessades a participar-hi, en total vuit equips de diferents casals de gent gran d'Osona (Manlleu, Santa Eugènia de Berga, l'Esquirol o Sant Julià de Vilatorrada, entre d'altres). Durant l'abril, maig i juny s'han anat jugant les partides a diferents casals cada dimecres a la tarda. La cloenda va ser el moment en què totes les persones participants, més de vuitanta, es van tornar a trobar de nou, en un ambient alegre i festiu. Aquesta activitat es pot celebrar any rere any gràcies a totes les persones i entitats implicades perquè aposten per fer visible el billar de carambola a la comarca. També cal posar en relleu la importància de dinamitzar un tipus d'activitats que promouen un envelliment actiu i faciliten espais de relació entre persones que comparteixen l'afició.

Joan Mañosa

Sant Quirze de Besora

Classificació

Guanyador: Casal del Pensionista Carme Vila i Formosa - Can Planoles (Roda de Ter i les Masies de Roda)

2n classificat: Associació Amics del Billar del Bisaura (Sant Quirze de Besora)

3rs classificats: Casal Font Noguera (Sant Julià de Vilatorrada) i Associació Cultural Jaume Balmes - Guiteras (Vic)

6è CAMPIONAT COMARCAL DE PETANCA

La petanca, joc d'origen francès des de fa més d'un segle, s'ha anat estenent per diversos països. A Catalunya també hi ha una bona afició. Qui encara no hi ha jugat el pot veure com a un joc propi de la gent gran i poc atractiu que, d'entrada, no li crea gaire interès. No obstant, un cop s'ha atrevit a jugar-hi s'adona que s'ho passa bé, li agrada i el motiva a continuar-hi jugant.

És una activitat saludable. És recomanable tant per l'exercici a l'aire lliure (caminar, ajupir-se o ajudar-se d'un imant si l'esquena no li permet fer-ho), com per la socialització que se'n deriva. Jugar en equip suposa que hi ha d'haver una comunicació constant entre companys i companyes, ja que s'han d'establir estratègies de joc si es vol superar en punts a l'equip contrari.

S'acostuma a dir: "no importa guanyar sinó passar-s'ho bé jugant", però no ens enganyem, normalment som força competitius i a totes les persones que juguem ens agrada que ens surti bé.

Tot i que hi ha un ambient cordial i amistós, quan les partides són de campionat acostuma a haver-hi silenci, molta concentració i es percep més tensió.

Enguany han participat en el campionat comarcal quatre casals de la Comarca: Roda de Ter, Sant Julià de Vilatorrada, Sant Pere de Torelló i Santa Eulàlia de Riuprimer.

S'ha fet la cloenda amb un bon dinar i s'han lliurat els premis al Casal de Sant Julià de Vilatorrada.

Esperem que hi hagi continuïtat i que el proper any hi participin més equips.

Fina Capdevila
Sant Pere de Torelló

Classificació

Guanyador: Llar del Jubilat de Sant Pere de Torelló

2n classificat: Casal del Pensionista Carme Vila i Formosa - Can Planoles (Roda de Ter i les Masies de Roda)

6a TROBADA COMARCAL D'ENTITATS A SANT PERE DE TORELLÓ

Més d'una vuitantena de persones van participar a la trobada anual de juntes d'associacions de gent gran d'Osona i el Lluçanès que va tenir lloc el dilluns 14 d'octubre a Sant Pere de Torelló, amb la presència d'una vintena d'entitats. Aquest esdeveniment, que enguany ha celebrat la seva sisena edició, permet establir un

espai de reflexió envers la participació de la gent gran en la vida social i cultural del territori. Els membres de la comissió permanent del Consell Consultiu de la Gent Gran d'Osona (CCGGO), amb la col·laboració de l'Ajuntament i la Llar del jubilat de Sant Pere de Torelló, van ser els encarregats de portar a terme la jornada.

L'obertura es va dur a terme a l'Envelat de Sant Pere de Torelló amb la recepció institucional de Jordi Fàbrega i Colomer, alcalde amfitrió, i Victòria Terricabras Tarin, presidenta d'Osona Acció Social i del CCGGO. Tot seguit, es va visitar el casc urbà del municipi a través de la Ruta de la Torneria. Un cop finalitzada la visita guiada, el grup municipal Sant Pere de

Torelló Playback va posar la nota festiva a la jornada. Després d'un bon àpat i per tancar la trobada, es va convidar als assistents a participar d'una visita al Museu de la Torneria de Torelló, espai on retrobar-se amb antigues metodologies de treball i veure l'esforç i el talent de les persones que han viscut d'aquest ofici i les que encara el mantenen viu.

PAGAREM PER ESCOLTAR EL SILENCI

Un article de **Bosco Garcia**. Sant Pere de Torelló.

10

Els vells parlem poc. Les raons són varies, però sobresurten la dificultat sovint d'articular un discurs coherent, les mancances en la memòria, la pèrdua de l'oïda a causa de l'edat, la mort de la parella o el desinterès per tot allò que ara ocupa el comú de la gent davant la sensació que res que ens sobrevingui pot ser nou o rellevant.

Hi ha també una altra raó per restar callat, la més important: l'haver establert amb la parella, després d'una llarga i joiosa convivència, un codi expressiu bastit de manera callada, amb silencis. La mútua capacitat de comunicar el més pregon sense paraules. I aquest diàleg silent persisteix quan la parella ja no hi és, ens acompanya tothora, ens fa costat.

Mentre vivim, amb ell, o ella, ens fem companyia i plegats coincidim en l'apreciació d'allò que veiem. La diferència amb els joves és que a nosaltres no ens cal parlar perquè hem elaborat uns sobreentesos assumits, desxifrats. Per parlar de l'amor cal, en algun moment, haver arribat a aquest punt menys físic i no tant autoconscient. Això té una èpica amagada, potser menys literària que explicar la primera conversa amb la dona o l'home de qui et vas enamorar. I té un misteri que és el de saber com s'hi arriba sense confondre-ho amb avorriment o fracàs.

L'últim èxit, el gran, s'aconsegueix en el moment en què dues ànimes deixen de dialogar per vertebrar en silenci la seva compatibilitat, i se saben, senzillament, compatibles, el que comunament hom en diu "ànima bessona", producte d'un mateix organisme. Estadi en què s'arriba després d'un camí comú, franc, cordial i sincer.

La viudetat és comuna a la gent gran. Més aviat o més tard algú de la parella passa davant. I encara que sovintegen els bons propòsits, la sensació de solitud aclapara. D'una banda cal generar estratègies per vèncer aquest neguit, que no és tal. Conformar una solitud activa/creativa en què puguem sentir plaer llegint llibres, escrivint un diari o escoltant música, per exemple. D'aquesta manera, si bé estem sols, no ens sentim sols, doncs estem connectats amb nosaltres mateixos. Hem generat espais de creixement emocional i, de vegades, també de creixement psicològic i espiritual.

Per captar el sentit de la vida viscuda és necessari un temps de silenci que permeti pair el que s'ha viscut. La bellesa del món, l'amor en les seves variants – personals, intransferibles –, el brogit de les relacions properes i llunyanes, el dolor, sempre el dolor –inherent a la vida–, res pot quedar buit de significat i

cal anar a l'encalç d'una reflexió serena. Tenim una assignatura pendent: aprendre a escoltar els sons naturals que ens envolten. El silenci també pot ser un lloc de trobada. De la mateixa manera que en una fosca persistent al cap d'una estona comencen a percebre objectes, a identificar llocs, el silenci persistent afina l'oïda i permet el gaudi d'un món sonor que normalment ens ha passat desapercebut.

Cal una formació, una disciplina, per viure amb el silenci. L'absència de sorolls pot procurar –i de fet procura– neguits. No hi estem avesats, ens fa por. Però aquesta sensació s'està començar a vèncer. Hi ha vagons als Ferrocarrils de la Generalitat dedicats al silenci, i així els consta escrit al lateral. Es tracta d'unir-nos en una croada d'elit on el soroll indiscriminat no és benvingut.

Saber estar sols i estar bé en silenci és un important assoliment de la conducta humana. La realitat és que, malgrat que

som éssers socials i que necessitem els altres, estem sols. En algun lloc s'ha dit que tenim tres ànimes, la més aparent, coneguda per tots, la pròpia, a l'abast de qui tenim al costat, i una d'íntima, bastida de mutismes, de secrets fins i tot, de la qual només en sabem l'abast, i encara, nosaltres. De fet aquesta darrera és la veritable ànima.

Hi ha un recel vers el silenci; d'alguna manera l'absència de so pot provocar una sensació entre atracció i por. Parlar poc és fer-ho amb un mateix, parlar de ser, d'estar, de sentir, de veure, de connectar, d'intuir, i fer-ho en un pla notòriament profund. Hi ha tantes coses que només podem fer, viure i experimentar si restem oberts als espais callats...

No hem de creure que silenci és la lògica del res, és tot el contrari. Estar en posició de silenci és estar obert a captar la vàlua d'una mirada, l'espontani gest d'afecte, el somriure còmplice per consentent. És viure, i plenament.

QUAN ANÀVEM AMB COLLA

Un article de **Jaume Font**. L'Esquirol.

12

La colla no s'oblida mai. La meva es formà a mitjan dels anys 60 del segle xx i en arribar els 70 ja s'havia desfet. El seu punt dolç va del 1965 al 1969, en ple esclat de la revolució juvenil que ens van dur els Beatles, els Rolling Stones i grups més nostrats com els Sírex i els Mustang. A la meva colla érem entre deu i dotze persones nascudes els anys cinquanta: una generació concreta que avui voreja per dalt o per baix la setantena. Foren quatre o cinc anys només, però els visquérem tan intensament que ens han deixat un record inesborrable. Això darrer no té cap mèrit, ja que tothom sol recordar amb nostàlgia aquells dies alegres i despreocupats de quan sortia amb la colla.

El pinyol de la nostra es formà quan encara anàvem a l'escola, sobretot les noies, que eren una mica més joves que nosaltres els nois. A l'Esquirol d'aquells dies hi havia l'escola dita "nacional" dels nois i la de les noies; hi havia també l'escola parroquial que havia fundat el rector —l'inefable mossèn Llorenç— i l'escola femenina del Casal, regentada per les monges, on també estudiaven nenes forasteres en règim d'internat. El Casal és des de fa molts anys la residència d'avis del poble. Qui ho havia de dir? D'escola a residència geriàtrica! Valga'm Déu com passa el temps!

A l'hora de divertir-nos hi havia el cine dels diumenges; el feien al segon pis de la Cooperativa i no ens el perdiem mai. De tant en tant hi havia funció de teatre protagonitzada per artistes locals, sardanes a plaça per la Festa Major i a vegades ball. El feien a la pista de la Cooperativa, amenitzat per alguna orquestra comarcal com els fabulosos Fonts de Manlleu. Les orquestres amb més fama, com la Meravella i la Principal de la Bisbal, eren cares de veure a l'Esquirol. Això darrer era cosa del Foment de Manlleu o la Conxa de Vic, però res impedia que tothom disfrutés amb el ball.

A l'estiu la diversió es traslladava a fora, en plena natura, a les fonts del voltant del poble i, sobretot, a la Gorga, que abans era una riera d'aigües pures i cristal·lines que des de la Foradada fins al salt del Cabrit configurava un rosari de gorgs de profunditat insondable, saltants i bellíssimes raconades. No hi havia piscines, de manera que la Gorga era el lloc on tothom es divertia, joves i grans. S'hi celebraven concursos de pesca i a l'estiu les famílies hi feien costellades i fontades, i el jovent —com nosaltres— ens hi trobàvem per banyar-nos, prendre el sol i quan hi havia ocasió flirtejar i festejar. I d'aquesta manera passàvem les tardes estivals de diumenge en un

ambient força més lliure i distès que el de dins el poble.

El pinyol de la colla es mantingué unit fins que la vida ens dugué per camins divergents, quan a penes havíem entrat en la primera joventut. Fet i fet durà ben poc, perquè en aquells dies les persones es feien grans molt aviat. En arribar els catorze anys gairebé tothom es posava a treballar. Nois i noies es guanyaven la vida a la fàbrica, la botiga, el taller, treballant de manobre o bé a pagès. A catorze anys pràcticament tothom cobrava una setmanada. En aquells dies el pas de la joventut a l'edat adulta era molt ràpid: primer la feina, després el festeig formal, el servei militar dels nois i finalment el casament, que solia ser molt precoç: a partir dels vint anys les noies i immediatament després de la mili els nois. El primer fill solia arribar ben aviat. I d'aquesta manera, gairebé sense adonar-se'n, les persones es feien adultes de cop.

La meva colla va fer un "salt endavant" el dia que el més gran de tots nosaltres comprà amb les seves primeres setmanades un tocadiscos de piles que

va provocar l'entusiasme general. Crec que va ser l'estiu del 1966. Ens l'endúiem a tot arreu i organitzàvem unes "festasses" que superaven de molt els famosos "guateques" que es feien als pisos de ciutat. La natura hi posava l'escenari i nosaltres la diversió. Tot canviava molt de pressa, aquells anys 60. Els de la revolució juvenil, els cabells llargs, les minifaldilles, els pantalons acampanats i els conjunts de música "yeyé".

I d'aquesta manera ens férem grans sense adonar-nos-en. La colla començava a ser una cosa del passat. Un passat feliç, tot sigui dit. Això darrer no té cap mèrit, perquè totes les persones, homes i dones de la meva generació, tinguérem una colla. I totes les colles un dia o altre es desfan. És llei de vida.

Epíleg

Cada generació té una banda sonora, La dels anys 60 és inesgotable, no ens l'acabariem mai. Em ve a la memòria "Paraules d'amor", la meravellosa cançó d'en Joan Manuel Serrat, estrenada el 1967, però posats a triar em quedo amb "Tot el que necessites és amor" dels Beatles, també del 1967. "És fàcil" (it's easy), recita més que canta John Lennon. "Tot el que vulguis fer ho pots fer i ho faràs si t'atreveixes a jugar" (to play the game). I clou la frase dient: "Tot el que necessites és amor, amor és el que necessites". O sigui: all you need is Love. Love is all you need, una tornada mil i una vegades repetida al final d'una cançó optimista com poques —tal com n'eren, d'optimistes, aquells anys 60.

ELS VETERANS: ÀNIMA I COS DELS CERCLES CARLISTES (1890-1936)

Un article de **Joan Torrents**. Sant Pere de Torelló. Historiador i investigador predoctoral del Grup de Recerca en Estudis Polítics, les Identitats, les Institucions i la Corrupció (GREPIIC) a la UAB.

14

Al llarg del segle XIX, la història de Catalunya va estar marcada per les guerres carlistes, enfrontaments armats entre els defensors del triomfant liberalisme i els seus detractors, els carlins, aquests últims defensors de la contrarevolució i dels drets successoris de l'infant Carles Maria Isidre de Borbó i els seus descendents. Aquestes carlinades van deixar una petja prou important a les contrades osonenques i, de fet, molts dels seus fills van lluitar-hi, majoritàriament enquadrats a les partides carlistes. Un cop acabada la Tercera Guerra Carlina (1872-1875) i, sobretot, a partir de la dècada de 1890, arran de les derrotes sofertes en cadascuna de les guerres lluitades, el carlisme va renunciar a la via armada per accedir al poder i va privilegiar una acció més política, centrada en la lluita electoral, la premsa, la propaganda i l'extensió d'una extensa xarxa de cercles carlistes amb una triple funció política, formativa i recreativa.

Dins d'aquesta nova estratègia, els antics combatents de les carlinades i, per tant, els de més edat, els coneguts com a "Veterans de la Causa", van esdevenir fonamentals com a element cohesionador del carlisme. No en va, es va impulsar tota una memorística entorn seu que, en forma de festes, homenatges, cançons i relats, mantenia viu el record de les efemèrides militars carlistes i que, paradoxalment, impulsava un autèntic culte a la insurrecció i a les armes. La importància dels veterans en el carlisme de finals del segle XIX i de principis del XX es fa prou palesa si s'observen les activitats celebrades en els cercles. Els veterans no tan sols n'eren socis, sinó que organitzaven la Festa dels Veterans, participaven en aplecs i banquets, tenien la seva pròpia secció i, sovint, n'eren els seus principals promotors. A tall d'exemple, el 1911, el centre carlista de Manlleu no hauria tirat endavant sense l'acció de Lluís Rierola, Eudald Molas i Eudald Farré, tots tres antics soldats de don Carles que, en aquell moment, tenien més de 60 anys. Tal com afirmava el setmanari *La Voz de la Tradición*, "a pesar de su avanzada edad, no les faltan arrestos juveniles para seguir luchando por el ideal".

Retrats dels tres carlins veterans que van fundar el Cercle Carlista de Manlleu. Article aparegut a *La Voz de la Tradición*, número 59, del 17 de novembre de 1911, pàgina 6.

L'ESTANY

Una prosa poètica de **Laura Autonell**. Taradell

Miro les granotes amb ulls petits de criatura, arraulida entre les balques i els joncs llargs i esvelts del jardí de casa. L'avi va fer aquell estany per a l'àvia, ja fa anys. El va omplir d'aigua clara, el va envoltar de vegetació de ribera i va oferir aquell habitatge a sis peixos ataronjats i a quatre amfibis verds i llefiscosos. Ara, els descendents salten vigorosos d'un extrem a l'altre de l'estany tot just moc el meu petit peu. Em senten, m'oloren, m'entenen, m'esperen, els gaudeixo com feia l'àvia, abans de morir. I com ella, compto els cèrcols que fa la lluna quan una granota la travessa dins l'aigua. I un cop n'ha sortit, la sento raucar, cofoia del seu bany nocturn. Més tard, quan els dic adeu, m'embosco dins la foscor del jardí per arribar a casa i veure l'avi, com sempre, arrambat a la finestra per preguntar-me: "Que has vist l'àvia entre els joncs?"

És estiu i l'ardentor que sento, m'ofega. Veig l'estany que em mira, provocador, i em diu que em refredarà els peus i m'alleujarà els embotits turmells d'embarassada. Hi vaig convençuda i, un cop allà, me'ls embolica agradosaament amb la fredor de l'aigua.

I alleujada, tinc temps per pensar que a l'avi li hauria encantat veure'm flirtejar amb el líquid d'aquella bassa, amb una vida dins meu, com ho havia fet l'àvia, com ho havia fet la mare. Però ja no hi són. Llavors, m'acaricio el ventre, rodó i tibant, i desitjo que la meva filla també sigui una dona d'aigua, com jo.

Avui necessito estar prop de l'estany, ho desitjo, i sé per què. El vent, suau i benèvol, m'esbarria els cabells argentosos i em fa aclucar els ulls envoltats de mil arrugues solcades pel temps. M'he abrigat perquè sento un fred gèlid que ve de dins, un fred d'òbit que no marxarà fins que no se m'emporti qui m'ha vingut a buscar. I jo, esperant retrobar els que van marxar abans, m'acomio dels records mirant l'estany. Tot d'una, reflectides a l'aigua, veig les imatges entendridores dels meus avis. Ara sé que m'esperen dins d'aquell vol d'aigua cristal·lina, igual que ho fan les granotes, els peixos ataronjats, i la lluna. I deixo anar l'últim sospir somiant que potser la meva neta li dirà a l'avi: "Que has vist l'àvia entre els joncs?"

ELS TATUATGES DE L'ÀNIMA

Una prosa poètica de **Carme Muntada**. Taradell

16

Sí...

Hi ha coses que ens "tatuen" l'ànima i no es poden esborrar mai més.

"El passat, és passat. Oblida'!"

"El present és el que compta!"

"El futur, és incert. No t'angoixis pel que potser no passarà mai!"

Escolto els qui em parlen així, i penso:

Paraules... paraules... paraules...

Quan estic sola reflexiono i en l'única cosa en la qual estic d'acord és que l'important és viure el present. Que demà...

Ves a saber què pot passar, demà!

Però, respecte al passat...

Això no.

No podem oblidar el que ens ha fet gaudir, tampoc com hem estimat o quan alguna cosa o algú ens ha fet patir...

Hi tinc un munt de fotografies, en aquesta capsa que guardo al despatx...

Són "retalls" de vida.

Són els "tatuatges" de l'ànima...

N'agafo una i m'explica una història. De sobte, per un encanteri, per art de màgia o qui sap per quina estranya raó que desconec, aquestes imatges en blanc i negre es tornen de colors i prenen vida en el meu cervell!

Puc veure com el pare posa la clau al contacte del Seat 600.

Escolto el soroll característic del motor i puc olorar el fum que surt del tub d'escapament.

Agafó la següent fotografia que tinc en ordre cronològic...

Ja som a la font de la Vallmitjana i la mare obre el cistell de càmping on hi ha plats, gots, i coberts de plàstic, "presoners" d'una mena de petits cinturons de cuir marró.

Vaig per la tercera foto...

El pare fa la migdiada a l'ombra. Els nens juguem i la mare recull el que queda del dinar. S'endevinen les restes de la truita de patates i el llom arrebossat.

Sento una dolça enyorança...

Deso les fotos i tanco la caixa!

Sé que les tornaré a mirar un altre dia.

Aquestes i moltes més, perquè són moments feliços.

Són records del passat que tots tenim i que sembla que alguns s'entestin a fer-nos creure que més val "oblidar" i mirar endavant!

Doncs no!

Jo vull recordar!

Perquè porto "l'ànima tatuada" de records que em fan feliç!

I, els que són dolorosos, aquests, els tinc en un altre lloc.

Són en una capsa (que ni vull recordar on la guardo), tancats amb pany i forrellat!!!

ENTREVISTA A ANTONI ANGLADA

Un home de teatre a Manlleu: “L’humor ha de ser present en cada moment de la nostra vida”

La xerrada d’aquest any l’hem volgut fer amb l’Antoni Anglada Paré, home de teatre, per sobre de tot, però també pintor, que a vegades uneix les dues facetes per exercir voluntariat social. És fill predilecte de Manlleu, i amb 91 anys gaudeix encara d’una memòria privilegiada i d’un bon humor que l’ha caracteritzat al llarg de la vida.

Sempre has viscut a Manlleu i al carrer del Pont?

Sí, sempre. Vaig néixer i créixer aquí, hi he viscut tota la vida. Soc el cinquè de sis germans i com que quan érem petits podíem sortir tranquil·lament al carrer, on ens hi vàrem passar moltes estones i hi

vàrem gaudir molt. Quan tornàvem de l’escola fèiem els deures i de seguida cap al carrer. En tinc molts bons records, de la meva infantesa. A més a més vivíem no gaire lluny del Teatre Centre, que ha estat la meva segona casa durant tota la vida.

A quina escola anaves?

A la Salle. Com que tenia un germà que es preparava per ser un germà de la Salle va ser més fàcil per a mi poder-hi entrar, perquè si no hauria d’haver anat al Patronat, que era per als més pobres.

Tens algun record que sigui especial per a tu de la teva joventut?

Del meu temps d’escola el record que sempre m’ha quedat és que com que tot

sovint fèiem vetllades de teatre, de seguida es varen fixar amb mi: des de ben petit ja van veure que hi tenia traça, “i és que la dèria del teatre ja es deu portar de ben petit”. També els diumenges al matí anàvem a fer dibuix i resulta que varen clissar de seguida la meva habilitat. Amb el dibuix em va passar una cosa molt curiosa, feien una exposició allà al vestíbul de l'escola i no posaven mai cap dibuix meu, però un dia, passant per allà, vaig veure que tots els meus dibuixos hi eren però signats per altres persones. Això em va fer enfadar, naturalment. Són anècdotes d'aquelles que et queden

Així, podem dir que la dedicació al teatre i a la pintura ha estat una constant en la teva vida?

Sí, i amb el suport de la meva família, sobretot de la meva esposa, la Montserrat Madirolas, vaig poder dedicar-me al que més m'ha agradat sempre. Vaig començar a anar al Teatre Centre amb el grup dels Amics del Teatre i, tot i que sempre feien venir grans figures de la interpretació, artistes coneguts de fora, a mi sempre m'hi donaven un paper.

En una de les obres jo m'havia d'abraçar amb una d'aquelles artistes, però tenia tanta vergonya que no vaig poder-ho fer. Tenia uns 20 anys.

Professionalment a què et dedicaves?

Feia d'aprenent de manyà de dies i, quan plegava, anava a ajudar el meu germà Eudald, que feia d'ordinari. Amb un carro i una mula anàvem a buscar els paquets a l'estació i llavors a repartir pel poble.

T'agrada viure a Manlleu?

Sí, encara que ha canviat molt, t'hi sents

molt lligat per les vivències que hi has tingut. Estic orgullós de diferents iniciatives locals com el teatre, evidentment, però també d'haver pogut participar amb les joventuts d'Acció Catòlica, el “Moviment Júnior”, liderat en aquells moments per en Carles Molist. Fèiem excursions, acampades, trobades cada setmana. Tot era molt enriquidor.

Actualment encara fas alguna activitat? Com és el teu dia a dia?

Em llevo a les 8 del matí, faig una mica d'exercici físic: estiraments i bicicleta estàtica. Llavors, acompanyat de la meva filla Montse, ens trobem a La Pianola per esmorzar amb uns companys meus i passem una estona agradable. A la tarda, cada dia també fem una caminada a vora el riu, al passeig del Ter. Continuo fent teatre, participo cada any als Pastorets. Si m'ho demanen, vaig a recitar poemes i/o explicar acudits, normalment a grups de gent gran. El diumenge canto al cor de la Missa de 12. Faig pessebres i, naturalment, continuo pintant quadres.

Com veus el futur del país, com el tenim? Segueixes la política?

La política no m'interessa gaire. Actualment veig el país com un orgue de gats, no afluixa ningú. El qui té la poltrona la defensa amb les urpes, i així no anem bé.

Quins consells donaries al jovent?

Que tinguin molta paciència i constància a buscar-se una feina. Encara que de vegades hakis de fer una feina que no s'adapta a allò que tu vols. Jo els diria: “Si no pots fer el que t'agrada, mira que t'agradi el que fas”.

Quin és el secret per arribar a la teva edat amb una memòria prodigiosa?

Molta pràctica. A la nit vaig repetint textos o poemes. A casa em deien: “De què parlaves aquesta nit? No paraves”. La poesia és molt més fàcil de recordar per la rima. I els acudits els he anat recopilant al pas dels anys.

Algun consell per envellir amb qualitat?

Vida sana i estar actiu tant mental com físicament. El que m’ha ajudat molt a mi ha sigut el teatre. Penso que el teatre ens ajuda a créixer i ens fa més savis.

Hi ha alguna cosa més que t'agradaria afegir?

Doncs ara m’agradaria poder recitar un fragment d’una obra de teatre, però és clar, ningú em sentirà, oi?

Amb aquesta passió que recites, saps com emocionar el públic.

L’humor ha de ser present en cada moment de la nostra vida, no agafar-se la vida amb humor és perdre el temps. El bon humor és la última cosa que s’hauria de perdre.

Montserrat Callís
Manlleu

‘El Ter al seu pas per Manlleu’

Obra d’Antoni Anglada pintada a l’oli sobre llenç el 1962.

ENTITATS DEL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN D'OSONA

- Associació de Jubilats i Pensionistes d'Alpens
- Associació del Casal de Jubilats dels Hostalets de Balenyà
- Casal de Calldetenes
- Associació de Gent Gran de Centelles
- Associació de Jubilats i Pensionistes del Casal de Gent Gran de Folgueroles
- Casal de la Gent Gran de Gurb
- Casal del Jubilat de l'Esquirol
- ASVAT de Manlleu
- Associació de Gent Gran del Casal de Manlleu
- Associació del Casal d'Avis d'Olost
- Associació Centre Social de Sant Andreu d'Oristà
- Associació Centre Social de La Torre d'Oristà
- Associació de Gent Gran El Remei de Perafita
- Casal del Pensionista Carme Vila i Formosa Can Planoles de Roda de Ter
- Associació Cultural i Social per a la Gent Gran El Roure de St. Boi de Lluçanès
- Casal de Gent Gran Font Noguera de St. Julià de Vilatorrada
- Llar del Jubilat de Sant Pere de Torelló
- L'Esplai de Sant Quirze de Besora
- Casal d'avis El Puig de Santa Eulàlia de Riuprimer
- Associació de Jubilats de Taradell
- Agrupació de Jubilats i Pensionistes de Tona
- Associació Gent Gran En Marxa de Torelló
- Associació de Gent Gran Activa de Vic
- Associació Cultural Jaume Balmes
- Amics de La Carambola
- Associació de Jubilats i Pensionistes d'Osona de Vic
- Unió de Jubilats i Pensionistes d'Osona UGP-UGT
- Aula d'Extensió Universitària de Gent Gran
- Confederació Sindical de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya
- Casal d'avis Flor del Montseny de Viladrau
- Associació de Gent Gran de Sant Miquel de Balenyà
- Associació Amics del Billar del Bisaura
- Associació de Pensionistes del Casal de Santa Eugènia de Berga

M. Mercè Puntí va néixer a Manlleu. Ha dedicat la seva vida professional a la docència, a l'etapa d'educació secundària. Des de l'any 1999 al 2015 s'ha dedicat també a la política municipal i comarcal. És autora de diversos llibres, articles, materials audiovisuals i informàtics. Actualment dedica part del seu temps a donar cursos i conferències a les Universitats de la Gent Gran.

ELS SÈNIORS, TAMBÉ!

La paraula “sènior” prové del llatí i significa ‘ser més gran, tenir més experiència’. Personalment trobo més adequat parlar de sèniors que de tercera edat, però no ens enganyem, tot significa tenir més anys.

Sovint ens trobem persones que ens diuen: “Que bé que vius, quantes coses que fas, quina felicitat, tenir tot el temps per tu...”, i frases semblants. La meua resposta és sempre la mateixa: “Tens raó, però et canviaries per mi?”, i òbviament la resposta és: “Ah... no, no, segurament no.”

No es fàcil fer-se gran, almenys per a mi.

No és fàcil adonar-te que de mica en mica hi ha coses que vas deixant de fer.

No és fàcil anar-se adaptant a les situacions complexes que van venint.

No és fàcil... No és gens fàcil.

Però hem de tenir la capacitat de canviar la mirada i desestimar aquests pensaments, tot adonant-nos de les moltes activitats que podem portar a terme. Afortunadament, la societat ens presenta nombroses ofertes a les quals ens podem acollir.

Si el desembre passat l'escriptor Antoni Pladevall us proposava una colla de lectures, enguany jo us proposo una colla de sortides de patrimoni natural i cultural que poden ser molt gratificants i que gairebé són a l'abast de tothom.

El riu Ter al seu pas per Manlleu ens ofereix una caminada a la vora del riu on et pots aturar per veure aus aquàtiques i diversitat d'ocells.

Vic, la capital de la comarca, té un ric patrimoni cultural. Us proposo centrar-nos en la figura de Josep M. Sert. El podem fer en tres etapes: el Sert ubicat al Sucre el Sert de l'Ajuntament i per suposat el Sert de Catedral. I com a tercera proposta, una visita d'una horeta de durada al Museu Episcopal de Vic, per veure-hi una selecció d'obres de romànic i gòtic. Ens quedarà molt per veure... però ho deixarem per la propera vegada.

La natura, l'art, la música ens fan sentir vius i provoquen emocions i sentiments elevats que poden convertir-se en esdeveniments únics en la vida. No ens ho deixem perdre!!!

